

עורך „העולם הזה“ מספר על מה שהתרחש

באולם ומאחורי הקלעים של „המרי הפרלמנטרי“

„לכן, חבר יקר, זה נוגע לך. גם אם הצבעת בפעם שעברה בעד המערך או נגד“.

נאפוליון, המכרל ועוד

נאפוליון הגדול אמר פעם: „יותר קל להילחם נגד קואליציה מאשר בתוך קואליציה.“ הוא התכוון לומר: צבא הנשמע למפקד יחיד יעיל תמיד יותר מאשר צבא הסר למרות קואליציה, כשלכל אחד ממרכיביה יש אינטרסים שונים ובעיות שונות. כאשר יצאנו למאבק זה, פעלנו בתוך קואליציה רחבה ביותר. הדבר הטוב עלינו מוגבלות רבות. אבל הוא גם העניק לנו אפשרויות חדשות נמרצות.

בשבילנו, הפועלים מזה שנים במסגרת סיעת-יחיד או סיעת-שניים, היתה זאת הודמנות מיוחדת. בפעם הראשונה ניתן לנו ליוזם תמרונים של כוח פרלמנטרי גדול, להוכיח את יכולתנו במיסגרת רחבה. תוך כדי כך התנסו בכל הבעיות הכרוכות בשיתוף-פעולה רב-סיעתי, כשיש להתחשב באפשרויות ובבעיות של סיעות שונות מאוד, החלוקות באופן קיצוני בדיעותיהן, ושגם בין חבריהן היו קיימים, בעבר, לא פעם יחסים מתוחים מאוד.

דומני שלאור נסיבות אלה הצדחנו לא כמעט, והוכחנו מידה רבה של גמישות, תושייה ויכולת להתחשב בזולת.

תחילה היה זה מועדון של שבע סיעות. עם החרפת המאבק סביב חוק גזילת העודפים, הצטרפו ל"ע למועדון. לבסוף נוצר שיתוף-פעולה בלתי-רשמי גם עם המפד"ל. אולם בין כל השותפים האלה ישנם הבדלים עצומים של אינטרסים, ואפילו של ספרמנט. הוא התבטא גם בישיבה עצמה.

ל"ע היא סיעה קואליציונית, ולא יכלה להשתתף במעשים קיצוניים, כגון הכעת אי-אמון. גם הסגנון שלהם מאוד. בישיבה השתתף נסים אליעד באופן פעיל במאבק, אך איש מביני חברינו לא עזר לו באופן פעיל. גרעין האוזנר, למשל, לא קרא אף קריאת-ביניים אחת.

אג"י ופא"י אינם בקואליציה, אך קשורים בה בחוטים רבים. הם נקטו עמדה בלתי-מתפשרת בעצם העניין, אך לא נטו למעשים קיצוניים. אנשי פא"י הסתפקו בנאומים מהוגנים, ובאג"י השתתף בעיקר מנחם פרוש בקריאות-רק הדרמטיות של הישיבה, והקיצוניות

בשביל מה זה היה טוב? מה זה הועיל? כאשר התחלנו לתכנן את „המרי הפרלמנטרי“, היה ברור לנו שאין בכוחנו למנוע את העברת חוק שוד-הקולות. לרוב יש רוב. ובארץ שאין בה חוקה, ואין בה הגבלה להפקרות של רוב שרירותי, הרוב יכול לעשות מה שהוא רוצה.

אך היו לנו שני יעדים, לקראת ביצוע הפעולה: היעד הראשון היה לעכב את קבלת החוק עד כמה שאפשר. ידענו שכל יום שנרוויח, יכוד להיות חשוב.

רוב שרירותי

גם השודדים הבינו זאת. משום כך עשו את הכל כדי למנוע כל עיכוב, דרסו את התקנון, ביוז את עצמם בעיני הציבור, קברו בסיטונות נוהלים של הכנסת — ובילבד שזה ייגמר באותו לילה.

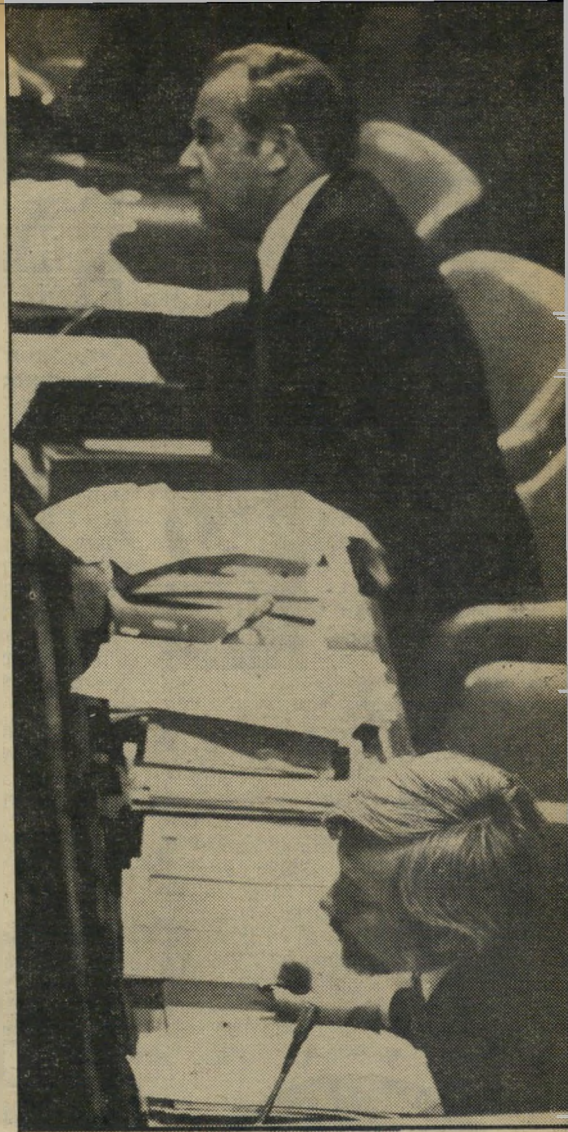
מדוע? למה זה היה כל כך חשוב? הרוב הוא שרירותי, אבל הוא רגיש לדעת-הקהל. בעוד פחות משנה ייערכו הבחירות.

מאות אלפי אזרחי גח"ל לא הבינו עדיין את חומרת המעשה של עסקני מפלגותיהם. דחייה כלשהי יכלה לתת שהות לשיכבת הפעריים של הרות והליברלים, זהבין שיוחנן באדר גורר את גח"ל למכורות — הענקת הרוב המוחלט למערך.

לולא המרי, היה החוק מתקבל אחרי דיון של שעתים (מאחר שאנשי המערך וגח"ל לא השתתפו כלל בוויכוח, ומילבד באדר ועופר לא התכוונו איש מהם לדבר). שעתיים נוספות היו מוקדשות לחוק מימון המפלגות. הישיבה כולה היתה נמשכת משעה 16.00 עד שעה 20.00 או 20.30.

הצדחנו למשך את הישיבה במשך 13 שעות, ולולא נכונות הרוב לקרוע לגזרים את תקנון הכנסת, היינו מביאים לדחיית הישיבה. לא השגנו את הדחייה, אך הצלחנו בכך שהכרחנו את השודדים לחשוף את ערוותם. הייעד השני היה להכריח את הציבור לשים לב לחומרת החוק המיועד.

אילו הסתפקו בדרכי-מאבק שיגרתיים, היה הציבור ממשך להתחייס לכל העניין בשיווי-נפש. סתם שינוי כלשהו בחוקי-הבחירות, או דפיקה כלשהי לסיעות הקטרנות, או מה? רק הדרמטיות של הישיבה, והקיצוניות

הצעה לסדר!

שמואל תמיר (למעלה) ואורי אבנרי צועקים ממקומותיהם, איש-איש לתוך המיקרופון המותקן על שולחן, ודורשים רשות-הדיבור כדי לנמק הצעה לסדר, נגד הפרת התקנון בידי היושב-ראש. השניים נשאו בעול העיקרי של המאבק, במשך 13 שעות רצופות.

הנילה האדיר ביותר

הביניים. (זה היה חשוב, כי אין אדם בכנסת שיש לו קול כמו פרוש. אין הוא זקוק לחלב, ואפילו לא למיך רופף. כשהוא מדבר מעל הדוכן, אין מבחינים כלל בהבדל כשהוא משתמש במיקרופון או לא.)

רק"ח מוגבלת על-ידי האידיאולוגיה שלה. המאפשרת לה להרים קול רק כשזה נוגע לאינטרס קומוניסטי. המפד"ל היא עמוד-תווך קואליציוני, והשתתפה במאבק רק באופן סביל. יצחק רפאל אף נתן יד לכמה מן התחבולות הנוהליות, שכוונו נגדנו באותו יום.

למעשה היו רק שלוש סיעות — העוים הזה — כוח חדש, המרכז החופשי וע"מ — רתימים למאבק בלי כל סייגים ומעצורים. אבל לא רצינו להינתק מן המחנה השלם, ולכן קבענו נו מראש אינטראקטיבה מוסכמת, ששותפיו יכדו להשלים עימה.

לא שאפנו, למשל, לפיצוץ הישיבה (אם כי מעשי השודדים הובילו לא פעם בכיוון זה). נשארנו במסגרת פרלמנטרית, אך מצינו בה את האפשרויות עד תום.

נמו קבוצת כדורגל

אינטראקטיבה לחוד, וטאקטיקה לחוד. ברגע ש מתחיל הקרב, יש צורך באיחוד. בהחלטות של שניות, בתגובות מידיות.

השותפות שלנו דמתה קצת לקבוצת כדור רגל, כשתמיר ואני ממוזאים תפקיד החלוצים.

הסתערו בלא הרף על שער היריב. שוערי המערך וגח"ל התחלפו כל הזמן, אבל אנתנו לחצנו על שערם במשך 13 השעות הרצופות בלא הפוגה — בקריאות-ביניים, בהצעות-לסדר, בעשרות טכסיסים שונים. גם יגאל הורביץ, זלמן שובל, מנחם פרוש ונסים אליעד הצטרפו לעיתים קרובות להסתערות.

הקו השני היה מורכב מחברי-הסיעות המתונים יותר. הם היו חשובים לביצוע כמה-טכסיסים, כגון הדרישה של 20 חברי-כנסת לעריכת הצבעה שמת, הגשת הצעות אי-האמון החדשות באמצע הישיבה, ועוד.

שג המאבק, החדירו לתודעת הציבור שזה לא סתם שינוי, וגם לא סתם מובצע-שוד, אלא הפיכה העולה לשבור את כספי הרמוקרטיה הישראלית — ענייני מתן שידטון אבסולוטי למערך.

„אתה טועה, חבר יקר!“

שמעתי שאחד מחברי ועדיה-הפעילים, שהופיעו בי אותו ערב ברדיו, התמרמר על כך שהכנסת לא התרגשה בגלל המחירים או השכר, אלא בגלל „כסאות“. אילו יכולתי להתווכח עם איש זה, הייתי אומר לו: „חבר יקר, אתה טועה.“

„יש קשר בין החכם שדך וכן הכיסאות האלה.“

„אם ישיג המערך רוב מוחלט בכנסת הודות למזימה זו, יהיה שילטונם של ספיר ויורשיו מובטח למשך שנים“

מאת

אורי אבנרי

רבות. המדיניות הסוציאליט שלהם — להעשיר את העשירים ולענות את העניים — תגיע או לשיאים שהיום עוד אינך חולם עליהם.

יתר על כן: המזימה לגזילת הכסאות של הסיעות הקטנות באה כדי לסתום את הפה שלהן ולצמצם את כל האפשרויות שלהן לפעול בכנסת. לשם מה? כדי שלא יוכלו להרים את קולן נגד האינפלציה, נגד הקריסה, נגד מעשי-השחיתות.

לולא צעקנו בשנים האחרונות, לולא העלינו נושאים אלה שוב ושוב, לא היה עולה על דעת המערך וגח"ל להתנקש בנו.

מ שום-מה התמקדה תשומת-הלב סביב כוס-חלב, ש הכנסתי לאולם המליאה.

אין סעיף בתקנון האוסר על שתיה או עישון במליאה. אבל האיסור הוא נוהג מאז ראשית הכנסת, ולא היתה לי שום כוונה להפר אותו. החלב נועד לצורכי רפואה. הקול שלי נשבר עוד ברבע-השעה הראשון של הישיבה, בעת המהומה האדירה סביב סירובו של הו"ר להעניק לנו דקה אחת להנמקת הצעה לסדר. מישהו הנמיך, כנראה, את עוצמת המיקרופון המוצב על שולחני. נאלצתי להרים את הקול, ומיתריה-קול לא עמדו במבחן.

בתום המהומה הלכתי לרגע לחדר-המירסאה, המאויש תמיד בשעת ישיבות הכנסת. ביקשתי מן האחות תרוי פה כלשהי. היא נתנה לי כדורים.

ליחר ביטחון, לקחתי במיוזן גם כוס חלב מעורב בדבש. החלב היה חם מדי, ויכולתי רק ללגום בוהירות. ניתתיים קרו דברים במליאה, והיה ברור לי שבישיבה זאת אסור להעדר אף לרגע.

כך, באופן ספונטאני, חזרתי לאולם והעית מרתי את הכוס על שולחני.

כעבור כמה דקות קיבלתי פתק, שהעיר לי על כך. לקחתי את הכוס, והעמתייה על הריצפה, מתחת לשולחן. מפעם לפעם לגמתי ממנה כביהבא.

איני יודע מה הועיל יותר — הכדורים שבלעתי כל שעתיים, או 14 כוסות החלב והדבש ששתיתי במשך 13 שעות הישיבה. על כל פנים, כאשר נגמר הכל, בשעה 5 בבוקר פחות שתי דקות, היה קולי חזק ואיתן יותר מאשר בתחילת הישיבה — למרות שאמתי כשעה ורבע, וקראתי כ-500 קריאות-ביניים (שרק חלק מהם נרשמו).

במשך הזמן הזה התחלפו המישה יושבי-ראש, עשרות חברי-כנסת הלכו לישון בחדרים המנוחה או באכפדרה הנסתרת שמאחורי הי מליאה, כל הח"כים אכלו ושתו. אולם מנהגי המאבק, ובעיקר שמואל תמיר ואני, נאצנו דהישאר על מישמרתנו ללא הפסק, כדי שלא יקרנו דברים בהעדרנו. הרגשתי במאמץ רב למחרת היום.